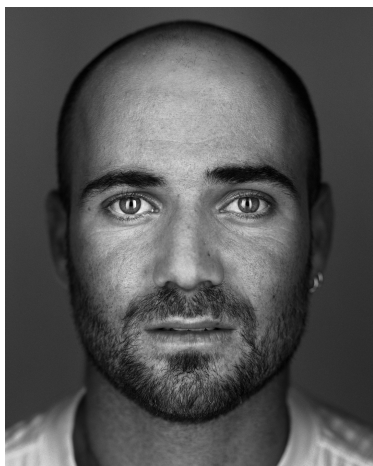

OPEN. AUTOBIOGRAFIE

OPEN. AUTOBIOGRAFIE

ANDRE

AGASSI

Traducere din engleză de
Paul Slayer Grigoriu

**VICTORIA
BOOKS**

The original title of this book is:

Open: An Autobiography,

by Andre Agassi.

Copyright © 2009 by AKA Publishing, LLC.

All rights reserved. Published in the United States by Vintage Books, a division of Random House, Inc., New York, and in Canada by Random House of Canada Limited, Toronto. Originally published in hardcover in the United States by Alfred A. Knopf, a division of Random House, Inc., New York, in 2009.

This translation published by arrangement with Alfred A. Knopf, an imprint of The Knopf Doubleday Group, a division of Random House, Inc.

© Publica, 2011, pentru ediția în limba română.

ISBN 978-973-1931-79-1

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

AGASSI, ANDRE

Open : o autobiografie / Andre Agassi ; trad.: Paul Slayer Grigoriu. -

București : Publica, 2011

ISBN 978-973-1931-79-1

I. Grigoriu, Paul Slayer (trad.)

796.342(73) Agassi,A.(0:82-94)

929 Agassi,A.

VICTORIA BOOKS este un imprint al editurii PUBLICA

EDITORI:

Cătălin Muraru
Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV:

Bogdan Ungureanu

REDACTOR:

Doru Someșan

DESIGN:

Alexe Popescu

DTP:

Răzvan Nasea

CORECTORI:

George Chiriță
Elena Bițu

Stefaniei, lui Jaden și lui Jaz

Uneori nu știm ce ne ține închiși, ce ne îngrădește, ce pare să ne îngroape, dar tot simțim anumite bariere, anumite porți, anumite ziduri. Este doar imaginație, fantezie? Nu cred. Iar apoi te întrebi: Dumnezeu! E pentru multă vreme, e pentru totdeauna, e pe vecie? Știi ce te eliberează de această captivitate? O afecțiune foarte adâncă, statornică. Prietenia, frăția, dragostea deschid închisoarea printr-o putere supremă, printr-un fel de forță magică.

— Vincent van Gogh, *scrisoare către fratele său, iulie 1880*

Sfârșitul

DESCHID OCHII și nu știu unde mă aflu și cine sunt. Nu e ceva foarte neobișnuit – jumătate din viață nu am știut. Cu toate acestea, acum pare să fie altfel. Confuzia este mai înfricoșătoare. Mai pregnantă.

Privesc în sus. Stau întins pe jos, lângă pat. Acum îmi amintesc. M-am mutat din pat pe jos în mijlocul nopții. Fac asta în cele mai multe nopți. E mai bine pentru spate. Prea multe ore pe o saltea moale îmi provoacă o durere insuportabilă. Număr până la trei, apoi încep procesul lung și dificil de a mă ridica în picioare. Cu un tușit, un geamăt, mă rostogolesc pe o parte, apoi mă încolăcesc în poziția fetusului, după aceea mă răsucesc pe burtă. Acum aștept, și aștept, până când sângele începe să pulseze.

Sunt un om relativ tânăr. Treizeci și șase de ani. Dar mă trezesc ca și cum aș avea nouăzeci și șase. După trei decenii de sprinturi, opriri bruște, sărituri înalte și aterizări brutale, corpul meu nu mai pare să fie corpul meu, mai ales dimineața. În consecință, mintea mea nu mai pare să fie mintea mea. Când deschid ochii sunt un străin pentru mine însumi și încă odată, deși acesta nu e un lucru nou, e mai pronunțat dimineața. Trec repede prin faptele elementare. Numele meu e Andre Agassi. Numele soției mele e Stefanie Graf. Avem doi copii, un

fiu și o fiică, de cinci și trei ani. Trăim în Las Vegas, Nevada, dar momentan locuim într-un apartament al hotelului Four Seasons din New York, pentru că joc la US Open 2006. Ultimul meu US Open. De fapt, ultimul meu turneu. Trăiesc din tenis, deși urăsc tenisul, îl urăsc cu o patimă întunecată și secretă, și totdeauna l-am urât.

Când această ultimă piesă a identității mele e la locul ei, mă ridic în genunchi și șoptesc: fie să se termine cu asta.

Apoi: nu sunt pregătit să se termine.

Acum, din camera alăturată, îi aud pe Stefanie și pe copii. Servesc micul dejun, vorbesc, râd. Dorința mea copleșitoare de a-i vedea și a-i atinge, plus o poftă puternică de cafeină, îmi oferă motivația de care am nevoie pentru a mă ridica, pentru a mă pune în poziție verticală. Ura mă îngenunchează, iubirea mă ridică.

Arunc o privire la ceasul de pe marginea patului. Șapte și jumătate. Stefanie m-a lăsat să dorm. Oboseala acestor ultime zile a fost mare. Dincolo de efortul fizic este torentul obositor de trăiri declanșat de așteptarea retragerii mele. Acum, din mijlocul oboselii, se ridică primul val de durere. Mă apuc de spate. El mă apucă. Mă simt de parcă cineva s-ar fi strecurat în mijlocul nopții și mi-ar fi atașat la coloană unul dintre acele dispozitive antifurt pentru volan. Cum pot juca la US Open cu greutatea pe coloană? Va fi ultimul meci al carierei mele un abandon?

M-am născut cu spondilolistezis, adică o vertebră de jos s-a despărțit de celelalte, a pornit-o pe cont propriu, s-a răzvrătit. (Este principalul motiv pentru mersul meu de porumbel.) Din cauza acestei vertebre nesincronizate, nervii din coloană au mai puțin spațiu și, la cea mai mică mișcare, nervii sunt mult mai solicitați. Adaugă două hernii de disc și un os care nu se oprește din crescut în efortul inutil de a proteja zona afectată și respectivii nervi vor începe să sufere de-a dreptul de claustrofobie. Când nervii încep să protesteze, cu segmentele lor ciuntite, când trimit semnale de suferință, simt în picior o durere

care îmi taie respirația și mă face să vorbesc în dodii. În asemenea momente, singura ușurare este să mă întind pe spate și să aștept. Uneori însă, momentul apare în mijlocul unui meci. Atunci, singurul remediu e să îmi modific jocul – să balansez altfel, să alerg altfel, să fac totul altfel. Atunci am spasme musculare. Toată lumea evită schimbarea; mușchii nu pot să o îndure. Când li se spune să schimbe, mușchii mei se alătură răzvrătirii coloanei și trupul meu ajunge repede în război cu sine însuși.

Gil, antrenorul, prietenul și tatăl meu surogat îmi explică acestea în următorul fel: corpul tău spune că nu mai vrea să facă asta.

Corpul meu spune asta demult, îi spun lui Gil. Aproape de când o spun și eu.

Din ianuarie însă, corpul meu o strigă în gura mare. Corpul meu nu vrea să se retragă – corpul meu s-a retras deja. Corpul meu s-a mutat în Florida și a cumpărat un condominiu și pantaloni elastici albi. Așa că am negociat cu corpul meu, cerându-i să revină câteva ore aici, câteva ore dincolo. O bună parte a acestei negocieri se învâрте în jurul unei injecții cu cortizon care ametește durerea. Cu toate acestea, înainte ca injecția să-și facă efectul, provoacă propriile ei probleme.

Am făcut una ieri, ca să pot juca în seara asta. A fost a treia injecție anul acesta, a treisprezecea a carierei și, de departe, cea mai îngrijorătoare. Doctorul – nu doctorul meu obișnuit – mi-a spus brusc să iau poziția, m-am întins pe masă cu fața în jos și asistenta mi-a smuls pantalonii scurți. Doctorul a spus că trebuie să înfigă acul lui de șaptesprezece centimetri cât mai aproape de nervii inflamați. Dar nu putea pătrunde direct pentru că herniile mele de disc și pintenul osos blocau drumul. Încercările lui de a le evita, de a străpunge blocajul, mă aruncau în aer. Întâi a înfipt acul. Apoi a pus o mașinărie mare pe spatele meu, pentru a vedea cât de aproape de nervi era acul. Trebuia să facă acel ac să arunce jetul aproape peste nervi, mi-a spus, dar fără să-i atingă. Dacă ar fi

atins nervii, chiar dacă i-ar fi crestat puțin, durerea m-ar fi terminat pentru turneu. Ar fi putut să-mi schimbe și viața. Una peste alta, a manevrat acul până când ochii mi s-au umplut de lacrimi.

În cele din urmă, a atins locul.

— Drept la țintă, a spus.

Cortizonul și-a făcut drum. Arsura m-a făcut să-mi mușc buza. Apoi a urmat presiunea. Mă simțeam invadat, îmbălsămat. Spațiul minuscul unde se află nervii din coloana mea a început să pară a se umple de vid. Presiunea a crescut până când am crezut că îmi va exploda spatele.

— Presiunea arată că totul funcționează, a spus doctorul.

— Cuvinte pentru o viață, doctore.

În curând durerea a devenit minunată, aproape dulce, pentru că era de felul aceleia despre care poți spune că precedă ușurarea. Dar poate orice durere e așa.

FAMILIA MEA DEVINE MAI ZGOMOTOASĂ. Merg schiopătând către sufrageria apartamentului nostru. Fiul meu, Jaden, și fiica mea, Jaz, mă văd și țipă.

— Tati, tati!

Sar de la locurile lor și vor să se arunce pe mine. Mă opresc și mă pregătesc, stau în fața lor ca un mim ce imită un copac iarna. Se opresc chiar înainte să se arunce, pentru că știu că tati e delicat zilele acestea, tati se va sfârâma dacă îl ating prea tare. Le ating fețele, îi sărut pe obraji și mă așez alături de ei la masă pentru micul dejun.

Jaden întreabă dacă azi este ziua.

— Da.

— Joci?

— Da.

— Și apoi, după astăzi ești *retragi*?

Un nou cuvânt învățat de el și de sora lui mai mică. *Retras*. Când îl rostesc, greșesc mereu finalul. Pentru ei e *retragi*, mereu în desfășurare, totdeauna la timpul prezent. Or ști ceva ce eu nu știu.

— Nu și în cazul în care câștig, fiule. În situația în care câștig în seara aceasta, joc mai departe.

— Dar dacă pierzi – putem să ne luăm un câine?

Pentru copii, retragere egal câțel. Stefanie și cu mine le-am promis că, atunci când nu mă voi mai antrena, când nu vom mai bate lumea întregă, vom putea cumpăra un câțel. Poate îi vom spune Cortizon.

— Da, prietene, când pierd, cumpărăm un câine.

Zâmbește. Speră că tati va pierde, speră că tati va suferi acea dezamăgire care le depășește pe toate celelalte. Nu înțelege – și cum îi voi putea explica vreodată? – durerea de a pierde, durerea de a juca. Mi-a luat aproape treizeci de ani să o înțeleg eu însumi, să rezolv problema propriului meu psihic.

Îl întreb pe Jaden ce face azi.

— Merg să văd oasele.

Mă uit la Stefanie. Îmi amintește că îi duce la Muzeul de Istorie Naturală. Dinozauri. Mă gândesc la vertebra mea strâmbă. Mă gândesc la scheletul meu expus la muzeu cu toți ceilalți dinozauri. Tennis-aurus Rex.

Jaz îmi întrerupe gândurile. Îmi întinde brișoșa ei. Trebuie să-i scot coacăzele înainte să o mănânce. Ritualul nostru matinal. Fiecare coacăză trebuie îndepărtată chirurgical, ceea ce necesită precizie, concentrare. Înfinge cuțitul, taie de jur împrejur, împinge-l până la coacăză fără să o atingi. Mă concentrez la brișoșa ei și e o ușurare să mă gândesc la altceva decât la tenis. Dar când îi întind brișoșa, nu pot să mă prefac că nu mi se pare o minge de tenis, ceea ce face ca mușchii din spatele meu să zvâcnească în așteptare. Se apropie momentul.

DUPĂ MICUL DEJUN, după ce Stefanie și copiii m-au sărutat de rămas-bun și au fugit la muzeu, stau tăcut la masă și mă uit prin apartament. E la fel ca toate camerele de hotel pe care le-am avut vreodată, chiar mai mult. Curat, șic, confortabil – e Four Seasons, deci e încântător, dar rămâne tot o altă versiune a ceea ce numesc *Nu Acasă*. Non-locul în care existăm ca sportivi. Închid ochii, încerc

să mă gândesc la seara care mă așteaptă, dar mintea mea rătăcește înapoi. Zilele acestea, mintea mea se învârte, în mod firesc, înapoi. Dacă-i dai chiar o jumătate de șansă, vrea să revină la începuturi, pentru că sunt atât de aproape de sfârșit. Dar nu pot s-o las. Nu încă. Nu-mi pot permite să zăbovesc prea mult în trecut. Mă ridic și mă plimb în jurul mesei, îmi testez echilibrul. Când mă simt suficient de stabil, merg ușurel la duș.

Sub apa fierbinte gem și țip. Mă aplec încet, îmi ating cvadricepșii, încep să revin la viață. Mușchii se relaxează. Pielea mea se simte bine. Porii mi se deschid. Sângele cald începe să-mi curgă prin vine. Simt că ceva începe să se miște. Viața. Speranța. Ultimele picături de tinerețe. Totuși, nu fac mișcări bruște. Nu vreau să fac nimic care să-mi sperie coloana. Îmi las coloana să doarmă.

În fața oglinzii de la baie, ștergându-mă cu prosopul, îmi privesc fața. Ochi roșii, barbă gri – o față cu totul diferită de cea cu care am început. Dar diferită și de cea pe care am văzut-o anul trecut în aceeași oglindă. Oricine aș fi, nu sunt băiatul care a pornit această odisee și nu sunt nici măcar bărbatul care a anunțat acum trei luni că odiseea a ajuns la final. Sunt ca o rachetă de tenis căreia i-am înlocuit mânerul de patru ori și coardele de șapte ori – e corect să spui că e aceeași rachetă? Cu toate acestea, undeva în acei ochi, pot să-l văd vag pe băiatul care nu a vrut de la început să joace tenis, băiatul care a vrut să se lase, băiatul care *s-a lăsat* de multe ori. Îl văd pe acel băiat cu părul bălai care ura tenisul și mă întreb cum l-ar privi pe acest bărbat chel care urăște în continuare tenisul și totuși încă joacă. Ar fi șocat? Amuzat? Mândru? Întrebarea mă obosește, mă face letargic și e doar prânzul.

Fie să se termine cu asta.

Nu sunt pregătit să se termine.

Linia de sosire de la sfârșitul unei cariere nu e diferită de linia de sosire de la sfârșitul unui meci. Obiectivul e să ajungi să vezi acea linie de sosire, pentru că apoi îți dă o forță magnetică. Când ești aproape, simți cum te trage forța și poți să te folosești de ea pentru a trece linia de

sosire. Dar înainte să ajungi să o vezi, sau imediat după, simți o altă forță, la fel de puternică, ce te îndepărtează. E inexplicabil, mistic, aceste forțe gemene, aceste energii contradictorii, dar amândouă există. Știu, pentru că mi-am petrecut o bună parte din viață căutând-o pe una și luptându-mă împotriva celeilalte și uneori am fost prins, suspendat, aruncat între cele două, ca o minge de tenis.

Astă-seară: îmi reamintesc că va fi nevoie de o disciplină de fier pentru a face față acestor forțe și oricăror altor lucruri care mi-ar putea ieși în cale. Dureri de spate, lovituri greșite, vreme proastă, silă de mine însumi. E o formă de îngrijorare, amintirea aceasta, dar și o meditație. Un lucru am învățat în douăzeci și nouă de ani de jucat tenis: viața îți va arunca în cale totul în afară de chiuveta de la bucătărie, iar apoi îți va arunca și chiuveta de la bucătărie. E treaba ta să eviți obstacolele. Dacă le lași să te oprească sau să te distragă, nu-ți faci treaba, iar eșecul îți va cauza regrete care te paralizează mai mult decât o durere de spate.

Stau întins pe pat cu un pahar de apă și citesc. Când îmi obosesc ochii, dau drumul la televizor. *În seara aceasta, turul doi al US Open! Va fi despărțirea de Andre Agassi?* Pe ecran apare fața mea. Altă față decât cea din oglindă. Fața mea de meci. Studiez această nouă reflexie a mea în oglinda distorsionată care e televizorul și anxietatea mea mai crește cu un grad sau două. Asta a fost ultima reclamă? Ultima dată când CBS va face reclamă unuia dintre meciurile mele?

Nu pot să scap de sentimentul că urmează să mor.

Cred că nu e întâmplător că tenisul folosește limbajul vieții. Avantaj, serviciu, greșeală, pauză, iubire*, principalele elemente ale tenisului sunt cele ale vieții de fiecare zi, pentru că fiecare meci e o viață în miniatură. Chiar și structura tenisului, felul în care părțile intră una într-alta ca păpușile rusești, redă structura zilelor noastre. Punctele devin ghemuri, ghemurile devin seturi,

* „Love” în original – termen folosit în loc de zero în cadrul unui ghem (n.t.).

seturile devin turnee și sunt atât de legate între ele, încât orice punct poate deveni cel de cotitură. Mă trimite cu gândul la felul în care secundele se transformă în minute, minutele se transformă în ore și fiecare oră poate fi cea mai frumoasă din viața noastră. Sau cea mai întunecată. E alegerea noastră.

Dar dacă tenisul e viață, atunci ce vine după tenis trebuie să fie vidul necunoscut. Gândul îmi dă fiori.

Stefanie dă buzna pe ușă cu copiii. Se trântesc pe pat și fiul meu mă întreabă cum mă simt.

— Bine, bine. Cum a fost la oase?

— Amuzant!

Stefanie le dă sendvișurile și sucul și îi împinge înapoi pe ușă.

— Au o întâlnire de joacă, spune ea.

— Ca noi toți.

Acum pot să trag un pui de somn. La treizeci și șase de ani, singurul mod în care pot juca un meci la o oră târzie, care s-ar putea întinde dincolo de miezul nopții, este dacă trag un pui de somn înainte. În plus, acum că știu cât de cât cine sunt, vreau să închid ochii și să mă ascund de acest lucru. Când deschid ochii, a trecut o oră. Spun cu voce tare:

— E vremea. Nu ne mai ascundem.

Intru din nou la duș, dar acest duș nu e la fel ca dușul de dimineață. Dușul de după-amiază e mereu mai lung – în jur de douăzeci și două de minute – și nu ca să mă trezesc sau ca să mă spăl. Dușul de după-amiază e ca să îmi fac curaj, ca să mă antrenez.

Tenisul e sportul în care vorbești cu tine însuși. Niciun alt sportiv nu vorbește cu el însuși ca jucătorul de tenis. Aruncătorii din jocul de baseball, jucătorii de golf, portarii, toți mormăie cu ei înșiși, bineînțeles, dar jucătorii de tenis *vorbesc* cu ei înșiși – și-și *răspund*. În febra meciului, tenismenul arată ca un nebun într-o piață publică, strigând, înjurând și purtând discuții filozofice cu alter egoul său. De ce? Pentru că tenisul e al naibii de singur. Doar boxerii pot înțelege singurătatea jucătorilor

de tenis – și, încă, boxerii îi au pe oamenii din colțul lor și pe manageri. Chiar și oponentul unui boxer îi asigură un fel de companie, cineva de care se poate agăța și la care poate urla. În tenis stai față în față cu dușmanul, faci schimb de lovituri cu el, dar nu-l atingi și nu vorbești niciodată cu el sau cu altcineva. Regulile îi interzic unui jucător de tenis să discute chiar cu antrenorul său cât timp e pe teren. Uneori, lumea îl menționează pe alergător ca pe o figură aproape la fel de singuratică, dar îmi vine să râd. Cel puțin alergătorul poate să-și simtă și să-și miroasă oponentii. Sunt la câțiva centimetri distanță. În tenis ești pe o insulă. Dintre toate jocurile jucate de bărbați și femei, tenisul este cel mai apropiat de detenția solitară, care duce inevitabil la vorbirea cu tine însuși, iar pentru mine vorbirea începe aici, la dușul de după-amiază. Aici încep să-mi spun mie însumi lucruri, lucruri nebunești, mereu și mereu, până când le cred. De pildă, că un om pe jumătate paralizat poate juca la US Open. Că un bărbat de treizeci și șase de ani poate să bată un oponent aflat la prima tinerețe. Am câștigat 869 de meciuri în carieră, sunt al cincilea din toate timpurile, și multe au fost câștigate în timpul dușului de după-amiază.

Cu apa vuindu-mi în urechi – un sunet asemănător cu douăzeci de mii de spectatori – îmi amintesc anumite victorii. Nu victorii pe care spectatorii să le țină minte, ci victorii care încă mă trezesc noaptea. Squillari la Paris. Blake la New York. Pete în Australia. Apoi îmi amintesc câteva înfrângeri. Dau din cap în fața dezamăgirilor. Îmi spun că în seara aceasta va fi un examen pentru care am învățat douăzeci și nouă de ani. Orice s-ar întâmpla în seara aceasta, am trecut prin aceste lucruri cel puțin încă odată. Fie că e un test fizic sau unul mental, nu e nimic nou.

Fie să se termine cu asta.

Nu vreau să se termine.

Încep să plâng. Mă sprijin de peretele dușului și dau frâu liber lacrimilor.

ÎMI DAU ORDINE STRICTE în timp ce mă bărbieresc: ia fiecare punct pe rând. Fă-l să funcționeze pentru orice. Indiferent ce se întâmplă, ține capul sus. Și, pentru numele lui Dumnezeu, bucură-te, sau măcar încearcă să te bucuri de anumite momente, chiar și de durere, chiar și de înfrângere, dacă asta e să fie.

Mă gândesc la oponentul meu, Marcos Baghdatis, și mă întreb ce face în acest moment. Este nou în circuit, dar nu un *newcomer* tipic. E clasat al optulea din lume. Un puști grec mare și puternic din Cipru, aflat la jumătatea unui an superb. A ajuns în finală la Australian Open și în semifinală la Wimbledon. Îl cunosc destul de bine. În timpul US Openului de anul trecut, am jucat un set de antrenament. De obicei nu joc seturi de antrenament cu alți jucători în timpul unui Mare Șlem, dar Baghdatis m-a rugat cu un farmec dezarmant. O emisiune TV din Cipru făcea o ediție despre el și m-a întrebat dacă ar fi în regulă să ne filmeze exersând. Sigur, am spus. De ce nu? Am câștigat setul de antrenament, 6-2, iar după, el era tot un zâmbet. Mi-am dat seama că e genul care zâmbeste și când e fericit și când e nervos și că nu poți să-ți dai seama în care dintre stări e. Mi-a amintit de cineva, dar nu-mi dădeam seama de cine.

I-am spus lui Baghdatis că joacă un pic ca mine, iar el a spus că nu întâmplător. A crescut cu fotografiile mele pe pereții dormitorului, și-a modelat jocul după al meu. Cu alte cuvinte, în seara aceasta voi juca cu imaginea mea în oglindă. Va juca din fundul terenului, va lua mingea repede, se va arunca după mingi, exact ca mine. Va fi tenis la baionetă, fiecare dintre noi încercând să-și impună voința, fiecare căutând șanse să prindă câte un rever. Nu are un serviciu extraordinar, nici eu, ceea ce înseamnă puncte lungi, schimburi lungi de mingi, mult timp și multă energie cheltuite. Mă pregătesc pentru rafale, combinații, un tenis de uzură, cea mai brutală formă a sportului.

Bineînțeles că diferența evidentă între mine și Baghdatis e fizică. Avem corpuri diferite. El are fostul meu corp. E sprinten, rapid, vioi. Va trebui să-mi înving versiunea mai tânără dacă vreau ca vechea versiune să meargă mai departe. Închid ochii și îmi spun: controlează ceea ce poți controla.

O spun din nou cu voce tare. Mă face să mă simt curajos.

Închid apa și tremur. E mult mai ușor să fii curajos sub un jet de apă fierbinte venită pe țeavă. Cu toate acestea, îmi spun mie însumi că vitejia de apă fierbinte nu e vitejie adevărată. În cele din urmă nu contează ce simți; ceea ce faci te face curajos.

STEFANIE ȘI COPIII SE ÎNTORC. E vremea pentru Gil Water.

Transpir foarte mult, mai mult decât majoritatea jucătorilor, deci trebuie să încep să mă hidratez cu multe ore înaintea unui meci. Înghit litri dintr-un elixir magic făcut pentru mine de Gil, preparatorul meu din ultimii șaptesprezece ani. Gil Water e o combinație de carbohidrați, electroliți, sare, vitamine și alte câteva ingrediente asupra cărora Gil păstrează atent secretul. (Umblă cu recipientul lui metalic de două decenii.) De obicei, încep să-mi bage pe gât Gil Water în seara dinaintea meciului și continuă să mă forțeze până în momentul meciului. Apoi o sorb în timpul desfășurării meciului. În momente diferite, sorb versiuni diferite, fiecare cu altă culoare. Roz pentru energie, roșu pentru recuperare, cafeniu pentru rehidratare.

Copiii lor place la nebunie să mă ajute să amestec Gil Water. Se ceartă cine strânge prafurile, cine ține pâlnia, cine pune totul în sticle de apă din plastic. Însă numai eu pot pune sticlele în geanta mea, alături de haine și prosoape, și cărți, de ochelarii de soare și de manșete. (Rachetele, ca de obicei, le pun mai târziu.) Nimeni în afară de mine nu-mi atinge geanta de tenis și, când în sfârșit e făcută, stă lângă ușă ca trusa unui asasin, un semn că ziua s-a apropiat mult de ora magică.

La cinci, Gil sună din hol.

Spune:

— Ești gata? E vremea să-i dăm drumul. A început, Andre, a *început*.

În ziua de azi, toată lumea spune *a început*, dar Gil o spune de ani de zile și nimeni nu o spune ca el. Când Gil spune *a început*, simt că brațul meu aruncă flăcări, glandele mele de adrenalină pompează ca niște gheizere, simt că aș putea ridica o mașină deasupra capului.

Stefanie îi strânge pe copii la ușa și le spune că e vremea ca tati să plece.

— Ce spuneți, băieți?

Jaden strigă:

— Rupe-i, tati!

— Rupe-i, spune Jaz, imitându-l pe fratele ei.

Stefanie mă sărută și nu spune nimic, pentru că nu e nimic de spus.

ÎN MAȘINA DE ORAȘ, Gil stă pe scaunul din față, îmbrăcat sobru. Cămașă neagră, cravată neagră, sacou negru. Se îmbracă pentru fiecare meci de parcă ar fi o întâlnire pe nevăzute sau o lovitură a mafiei. Din când în când, își aranjează părul lung și negru în oglinda laterală sau în cea retrovizoare. Eu stau în spate cu Darren, antrenorul meu, un australian care are totdeauna un bronz de Hollywood și zâmbetul unui tip care tocmai a câștigat la loterie. Timp de câteva minute, nimeni nu spune nimic. Apoi, Gil recită versurile uneia dintre preferatele noastre, o veche baladă a lui Roy Clark, și basul lui profund umple mașina:

Mergem înainte și ne prefacem

Că ne-a mai rămas ceva de câștigat –

Se uită la mine; așteaptă.

Eu spun:

— Nu Putem Face Focul în Ploaie.

Râde. Râd și eu. Pentru o clipă uit de fluturașii din stomac.

Fluturașii sunt amuzanți. În unele zile, te fac să alergi la toaletă. În alte zile, te excită. În alte zile, te fac să râzi și să-ți dorești lupta. Să decizi ce fel de fluturași ai (monarhi sau molii) este primul lucru de făcut când mergi spre arenă. A-ți descoperi fluturașii, a descifra ce spun despre starea minții și trupului tău, este primul pas spre a-i face să lucreze pentru tine. Una dintre miile de lecții pe care le-am învățat de la Gil.

Îl întreb pe Darren ce crede despre Baghdatis. Cât de agresiv trebuie să fiu în seara aceasta? Tenisul înseamnă grade de agresivitate. Vrei să fii suficient de agresiv încât să controlezi un punct, nu atât de agresiv încât să sacrifici controlul și să te expui unor riscuri inutile. Întrebările mele despre Baghdatis sunt următoarele: cum va încerca să mă rănească? Dacă lovesc cu reverul în diagonală la începutul unui punct, unii jucători vor fi răbdători, alții vor riposta imediat, vor strivi mingea în lung de linie sau vor veni repede la fileu. Cum n-am jucat niciodată cu Baghdatis în afara setului de antrenament, vreau să știu cum va reacționa la un joc conservator. Va riposta și va întoarce acea diagonală de rutină sau va sta relaxat, își va lăsa timp?

Darren spune:

— Prietene, cred că dacă ești prea conservator cu loviturile tale, te poți aștepta ca tipul ăsta să se deplaseze și să lovească cu forehandul.

— Înțeleg.

— În ceea ce privește reverul, nu lovește ușor cu el. Nu se va grăbi să apese pe trăgaciul ăsta. Deci dacă vezi că lovește cu reverul, înseamnă că nu ai destulă forță în lovitură.

— Se mișcă bine?

— Da, se mișcă bine. Dar nu-i convine să stea în defensivă. Se mișcă mai bine ofensiv decât defensiv.

Hmm.

Oprim lângă stadion. Spectatorii se înghesuie. Dau câteva autografe, apoi mă aplec și intru printr-o ușă joasă. Merg în vestiar de-a lungul unui tunel lung. Gil merge să se consulte cu cei de la pază. Vrea totdeauna ca ei să știe exact când ieșim pe teren să ne antrenăm și când ne întoarcem.

Darren și cu mine ne aruncăm gențile și mergem direct în sala de pregătire. Mă întind pe o masă și îl rog pe primul preparator care se apropie să îmi maseze spatele. Darren dispare și se întoarce după cinci minute cărând opt rachete proaspăt racordate. Le pune pe geanta mea. Știe că vreau să le pun în geantă cu mâna mea.

Sunt obsedat de geanta mea. O țin organizată în mod meticulos și nu fac excepții. Geanta e cutia mea poștală, servieta, cutia de unelte, locul unde-mi iau prânzul și paleta mea de pictor. Trebuie să fie în ordine, întotdeauna. Duc geanta când intru pe teren și când ies, două momente când simțurile mele sunt foarte ascuțite, deci simt fiecare gram din greutatea ei. Dacă cineva ar strecura o pereche de ciorapi sintetici în geanta mea de tenis, aș simți acest lucru. Geanta de tenis seamănă mult cu inima – trebuie să știi mereu ce e în ea.

Este și o treabă de funcționalitate. Trebuie ca cele opt rachete să fie așezate în geantă în ordine cronologică, cea racordată ultima la fund și cea racordată prima deasupra, deoarece cu cât o rachetă stă mai mult nefolosită, cu atât pierde mai mult din tensiune. Încep mereu un meci cu racheta racordată ultima, pentru că știu că e racheta cea mai puțin tensionată.

Racordorul meu de rachete e de școală veche, din Lumea Veche, un artist ceh pe nume Roman. E cel mai bun și așa trebuie să fie: un racordaj poate face diferența într-un meci, iar un meci poate face diferența într-o carieră, iar o carieră poate face diferența în nenumărate vieți. Când scot o rachetă nouă din geantă și încerc să rezolv un meci, tensiunea ei poate valora sute de mii de dolari. Pentru că joc pentru familia mea, pentru fundația mea caritabilă, pentru școala mea, fiecare racordaj e ca un cablu în motorul unui avion. Date fiind toate cele pe care nu le pot controla, sunt obsedat de puținele lucruri pe care le pot controla, iar tensiunea rachetei este un asemenea lucru.

Roman este atât de vital pentru jocul meu, încât îl iau după mine peste tot. Oficial locuiește la New York, dar,

când joc la Wimbledon, locuiește la Londra, iar când joc la French Open, e parizian. Uneori, când mă simt pierdut și singur în vreun oraș străin, stau cu Roman și-l privesc cum racordează câteva rachete. Nu că nu aș avea încredere în el. Dimpotrivă: mă liniștesc, mă echilibrez, mă inspîr privind la lucru un meseriaș. Îmi amintește de importanța deosebită pe care o are în această lume un lucru bine făcut.

Rachetele brute ajung la Roman de la fabrică într-o cutie mare și sunt totdeauna vraiste. Pentru ochiul comun arată la fel; pentru Roman sunt la fel de diferite precum chipurile dintr-o mulțime. Le întoarce pe față și pe dos, se încruntă, apoi își face socotelile. În cele din urmă, începe. Începe prin a îndepărta mânerul din fabrică și prin a pune mânerul meu, mânerul personalizat pe care îl am de la paisprezece ani. Mânerul meu e la fel de personal ca amprente, produs nu doar în conformitate cu forma mâinii și lungimea degetelor, ci și cu dimensiunea bătăturilor mele și adaptat forței strânsorii mele. Roman are o matriță a mânerului meu, pe care o adaptează pe raketă. Apoi înfășoară matrița cu piele de vițel, pe care o face din ce în ce mai subțire, până când ajunge la dimensiunile pe care le dorește. O diferență de un milimetru, aproape de sfârșitul unui meci de patru ore, poate fi la fel de iritantă și de deranjantă ca o pietricică în pantof.

După ce aranjează mânerul în felul acesta, Roman leagă corzile sintetice. Le strânge, le desface, le strânge, le racordează atent, parcă ar fi corzile unei viole. Apoi le vopsește și le mișcă viguros prin aer, pentru a lăsa vopseaua să se usuce. Unii racordori vopsesc rachetele cu puțin timp înaintea meciului, ceea ce mi se pare inadmisibil de nechibzuit și neprofesionist. Vopseaua se ia pe mingi și nimic nu e mai rău decât să joci cu un tip care pune vopsea roșie și neagră pe mingi. Îmi plac ordinea și curățenia, ceea ce înseamnă fără mingi pătate de vopsea. Dezordinea înseamnă distragerea atenției și fiecare distragere a atenției pe teren este un potențial punct de cotitură.

Darren deschide două cutii de mingi și bagă două mingi în buzunar. Iau o înghițitură de Gil Water, apoi merg pentru ultima oară la toaletă înainte de încălzire. James, agentul de pază, ne conduce în tunel. Ca de obicei, e îmbrăcat într-o cămașă galbenă strâmtă de agent de pază și îmi face cu ochiul, ca și cum ar spune: „Noi, agenții de pază, ar trebui să fim imparțiali, dar eu țin cu tine“.

James e la US Open aproape de când sunt și eu. M-a condus prin acest tunel înainte și după victorii glorioase și înfrângeri sfâșietoare. Mare, blând, cu cicatricile de tip dur pe care le afișează cu mândrie, James seamănă puțin cu Gil. E aproape ca și cum i-ar lua locul lui Gil în acele puține ore de pe teren, când sunt în afara sferei de influență a lui Gil. Sunt oameni pe care te aștepți să-i vezi la US Open – membri ai echipei, copii de mingi, antrenori –, iar prezența lor îți dă mereu un sentiment de siguranță. Te ajută să-ți amintești unde te afli și cine ești. James este în capul acestei liste. Este unul dintre primii oameni după care mă uit când intru în Arthur Ashe Stadium. Când îl văd, știu că m-am întors la New York și că sunt pe mâini bune.

Din 1993, când un spectator din Hamburg a venit în fugă pe teren și a înjunghiat-o pe Monica Seles în timpul unui meci, US Open a plasat câte un ofițer de pază în spatele scaunului fiecărui jucător în timpul pauzelor și al schimbărilor. James se asigură mereu să fie cel din spatele scaunului meu. Incapacitatea lui de a rămâne imparțial este nespus de fermecătoare. În timpul unui meci obositor, îl surprind adesea pe James cu o privire îngrijorată și îi șoptesc:

— Nu-ți face griji, James, îl fac pe tontul ăsta azi.
Acest lucru îl face mereu să chicotească.

Acum, în timp ce mă conduce spre terenurile de antrenament, nu chicotește. Știe că ar putea fi ultima noastră seară împreună. Cu toate acestea, nu se abate de la ritualul nostru pre-meci. Spune același lucru pe care îl spune întotdeauna:

— Dă-mi voie să te ajut cu geanta.

— Nu, James, doar eu îmi car geanta.

I-am spus lui James că, pe când aveam șapte ani, l-am văzut pe Jimmy Connors punând pe cineva să-i ducă geanta, de parcă ar fi fost Iuliu Cezar. Am făgăduit atunci și acolo că eu mi-o voi căra mereu pe a mea.

— OK, spune James, zâmbind. Știu, știu. Îmi amintesc. Voiam doar să ajut.

Apoi îi spun:

— James, tu îmi acoperi spatele azi?

— Îți acopăr spatele, puiule. Mă ocup. Nu-ți face niciun fel de griji. Doar vezi-ți de treabă.

Îeșim într-o seară întunecoasă de septembrie, cu cerul într-un amestec de violet și portocaliu și smog. Merg la standuri, dau mâna cu câțiva spectatori, mai dau câteva autografe înainte de încălzirea pentru meci. Sunt patru terenuri de antrenament, iar James știe că îl vreau pe cel mai îndepărtat de mulțime, astfel încât Darren și cu mine să putem avea un pic de intimitate în timp ce lovim și discutăm strategia.

Gem când dau primul rever direct spre forehandul lui Darren.

— Nu folosi lovitura asta diseară, îmi spune.

Baghdatis te va chinui cu asta.

— Serios?

— Crede-mă, prietene.

— Și zici că se mișcă bine?

— Da, destul de bine.

Am lovit mingile timp de douăzeci și opt de minute. Nu știu de ce rețin aceste detalii – lungimea dușului de după-amiază, durata unei ședințe de exerciții, culoarea cămășii lui James. Nu vreau să le rețin, dar o fac mereu și apoi le țin minte pentru totdeauna. Memoria mea nu e ca geanta de tenis: nu am niciun cuvânt de spus în legătură cu conținutul ei. Totul intră în ea și nimic nu pare să iasă.

Spatele meu e în regulă. Rigiditatea obișnuită, dar durerea insuportabilă a dispărut. Cortizonul își face efectul. Mă simt bine – deși, bineînțeles, definiția pentru bine a evoluat în ultimii ani. Totuși, mă simt mai bine

decât atunci când am deschis ochii de dimineață, când mă gândeam să abandonez, cred că aş putea să reuşesc. Bineînţeles că mâine vor apărea consecinţe fizice dure, dar nu pot trăi mâine, la fel cum nu pot trăi ieri.

Înapoi în vestiar, mă dezbrac de hainele transpirate şi sar în duş. Al treilea duş al zilei e scurt, utilitarist. Nu am timp pentru îndrumări sau plânsete, îmi pun pantaloni uscaţi, un tricou şi merg în sala de antrenament. Mai beau Gil Water, cât pot, pentru că e şase şi jumătate şi până la meci mai e aproape o oră.

Deasupra mesei de antrenament, e un televizor şi încerc să mă uit la ştiri. Nu pot. Cobor la birouri şi mă uit la secretarele şi oficialii US Open. Sunt ocupaţi. Nu au timp de vorbă. Intru printr-o uşă mică. Au sosit Stefanie şi copiii. Sunt pe un mic loc de joacă în afara vestiarului. Jaden şi Jaz se dau cu rîndul pe toboganul de plastic. Stefanie e recunoscătoare, îmi dau seama, că îi are pe copii aici ca să o distragă. E mai agitată decât mine. Arată aproape enervată. Încruntătura ei pare să spună: „Chestia asta ar fi trebuit să înceapă deja! Hai odată!” Îmi place la o nebunie cum soţia mea arde de nerăbdare să înceapă lupta.

Stau de vorbă cu ea şi cu copiii câteva minute, dar nu aud nimic din ce spun. Minteia mea e departe. Stefanie vede. Simte. Nu poţi să câştigi douăzeci şi două turnee de Mare Şlem fără o intuiţie foarte dezvoltată. În plus, şi ea era la fel înainte de propriile meciuri. Mă trimite înapoi la vestiare: du-te. Suntem aici. Fă ce ai de făcut.

Nu va privi meciul de la nivelul terenului. E prea aproape pentru ea. Va sta într-o lojă cu copiii, plimbându-se, rugându-se şi acoperindu-şi ochii.

PERE, UNUL DINTRE preparatorii veterani, intră. Îmi dau seama care dintre tăvile lui e pentru mine: cea cu două gogoşi imense de abur şi două duzini de fâşii de bandă tăiate. Mă întind pe una dintre cele şase mese de antrenament şi Pere se aşază la picioarele mele. O treabă grea, să pregăteşti fiarele astea pentru război, aşa că

pune un coș de gunoi sub ele. Îmi place că Pere e ordonat, meticulos, un Roman al bătăturilor. Întâi ia un disc lung de bumbac și-mi aplică o substanță vâscoasă de culoare închisă, care îmi face pielea lipicioasă și căputa vișinie. Substanța aceasta nu se ia la spălat. Căputa mea nu a mai fost curată de cerneală de pe vremea când era Reagan președinte. Acum Pere mă dă cu un întăritor pentru piele. Îl lasă să se usuze, apoi dă cu o gogoasă de abur pe fiecare bătătură. Urmează fâșiile de bandă, care sunt ca hârtia de orez. Se absorb pe loc în pielea mea. Înfășoară fiecare deget mare până când e de dimensiunea unei bujii. În cele din urmă, îmi înfășoară tălpile. Îmi cunoaște punctele de presiune, pe care aterizez, unde am nevoie de straturi suplimentare de material.

Îi mulțumesc și îmi încălț pantofii, descheiați la șireturi. Acum, când totul merge mai încet, volumul crește. În urmă cu câteva clipe, stadionul era tăcut, în această secundă e mai mult decât zgomotos. Aerul se umple de un zumzet, un vuiet, sunetul spectatorilor alergând spre locurile lor, grăbindu-se să se așeze, pentru că nu vor să piardă niciun minut din ce va urma.

Mă ridic, îmi scutur picioarele.

Nu mă mai așez.

Încerc să alerg prin coridor. Nu e rău. Spatele rezistă. Toate sistemele sunt funcționale.

De partea cealaltă a vestiarului, îl văd pe Baghdatis. E gata aranjat, își dă cu mâna prin păr în fața unei oglinzi. Îl scutură, îl piaptăne, îl dă pe spate. Mamă, are mult păr. Acum își așază bentița, Conchise, albă. O așază perfect, apoi își mai trage o dată coada de cal. Cu siguranță, un ritual înainte de meci mai strălucitor decât înfășurarea bătăturilor. Îmi amintesc de problemele mele cu părul de la începutul carierei. Pentru o clipă, sunt invidios. Mi-e dor de părul meu. Apoi îmi trec mâna peste scalpul chel și sunt recunoscător că, la toate problemele pe care mi le fac, părul nu e una dintre ele.

Baghdatis începe să facă stretching, să-și îndoiaie mijlocul. Stă într-un picior și-l ridică pe celălalt până

la piept. Nimic nu e mai neliniștitor decât să-l vezi pe oponentul tău cum face pilates, yoga și tai-chi, când tu nu poți nici să te apleci. Acum își mișcă șoldurile într-un mod în care eu n-am mai îndrăznit de când aveam șapte ani.

Și totuși face prea mult. E neastâmpărat. Aproape că pot să-i aud sistemul nervos central, un sunet ca vuietul stadionului. Mă uit la interacțiunea între el și preparatorii lui, și ei sunt la rândul lor neastâmpărați. Chipurile lor, limbajul trupului, culorile, toate îmi spun că știu că urmează o bătaie de stradă și nu sunt siguri că și-o doresc. Îmi place mereu când adversarul meu și echipa lui arată energie nervoasă. Un semn bun, dar și o dovadă de respect.

Baghdatis mă vede și îmi zâmbește. Îmi amintesc că zâmbește când e fericit și când e nervos și nu poți niciodată să-ți dai seama cum e de fapt. Din nou îmi amintește de cineva și nu-mi dau seama de cine.

Ridic mâna. Baftă.

Ridică mâna. Noi, cei ce vom muri...

Mă strecor în tunel pentru o ultimă vorbă cu Gil, care s-a așezat într-un colț unde să poată fi singur, dar să urmărească tot. Mă ia în brațe, îmi spune că mă iubește, că e mândru de mine. O găsesc pe Stefanie și o sărut ultima dată. Sare, mișcă mâinile, dă din picioare. Ar da orice să pună pe ea o fustă, să ia o rachetă și să mă însoțească pe teren. Mireasa mea bățăioasă. Încearcă să zâmbească, dar nu-i iese decât o strâmbătură. Văd pe chipul ei tot ce ar vrea să spună, dar nu-și permite să spună. Aud fiecare cuvânt pe care refuză să-l rostească: bucură-te, savurează, capturează totul, reține fiecare detaliu mărunț, pentru că s-ar putea să fie ultima dată și, chiar dacă urăști tenisul, s-ar putea să-ți fie dor de el după seara aceasta.

Asta ar vrea să spună, în schimb mă sărută și spune ceea ce spune mereu înainte ca eu să ies pe teren, lucrul pe care am ajuns să contez ca pe aer și somn și Gil Water.

— Du-te și rupe-l!

UN OFICIAL AL US OPEN, îmbrăcat în costum și cu un walkie talkie cât antebrațul meu, se apropie. Pare să fie responsabil cu acoperirea rețelei și securitatea pe gazon. Pare să fie responsabil cu totul, inclusiv cu plecările și sosirile pe LaGuardia.

— Cinci minute, spune.

Mă întorc către cineva și întreb de ceas.

— Ceasul luptei, spun ei.

— Nu. Vreau să spun, cât e ceasul? Șapte și jumătate? Șapte și douăzeci? Nu știu și, deodată, mi se pare important. Dar nu sunt ceasuri.

Darren și cu mine ne privim. Mărul lui Adam i se ridică și coboară.

— Prietene, îmi spune, ți-ai făcut temele. Ești pregătit.

Dau din cap.

Ridică pumnul pentru o lovitură. Doar una, pentru că asta am făcut înainte de victoria mea din primul tur, la începutul săptămânii. Suntem amândoi superstițioși, deci așa cum începem un turneu, așa îl terminăm. Mă holbez la pumnul lui Darren, îi dau o lovitură hotărâtă, dar nu îndrăznesc să ridic privirea și să stabilesc contactul vizual. Știu că Darren e sfâșiat și știu ce mi-ar face o asemenea priveliște.

Ultimele lucruri: îmi strâng încălțările. Îmi bandajez încheietura. Mereu îmi bandajez singur încheietura, de la accidentarea din 1993. Îmi leg șireturile.

Fie să se termine.

Nu sunt pregătit să se termine.

— Domnule Agassi, e vremea.

Sunt pregătit.

Intru în tunel, trei pași în spatele lui Baghdatis, James conducându-ne din nou. Ne oprim, așteptăm un semnal. Vuietul din jurul nostru devine mai puternic. În tunel e rece ca într-un congelator. Cunoscut acest tunel la fel de bine ca foaierul din fața casei mele și, cu toate acestea, astăzi pare să fie mai rece cu zece grade și mai lung cu

dimensiunea unui teren de fotbal. Mă uit în lateral. De-a lungul pereților, sunt fotografiile familiare ale foștilor campioni. Navratilova. Lendl. McEnroe. Stefanie. Eu. Portretele au o înălțimea de un metru și dimensiuni egale. Prea egale. Sunt precum copacii într-o suburbie nouă. Îmi spun mie însumi: *Nu mai observa asemenea lucruri*. E vremea să-ți limitezi mintea, la fel cum tunelul îți limitează viziunea.

Șeful de la pază strigă:

— În regulă, toată lumea, e ora spectacolului.

Mergem.

Printr-un aranjament atent, Baghdatis e cu trei pași în față când ne îndreptăm spre lumină. Deodată o a doua lumină, o lumină diafană orbitoare, ne iese în față. O cameră de televiziune. Un reporter îl întreabă pe Baghdatis cum se simte. Spune ceva, dar eu nu aud.

Acum camera e mai aproape de fața mea și reporterul îmi pune aceeași întrebare.

— Ar putea fi ultimul tău meci, spune reporterul. Cum te face să te simți acest lucru?

Răspund, habar n-am ce spun. Dar după ani de exercițiu, am un simț care îmi transmite că spun ceea ce vrea el să spun, ceea ce se așteaptă de la mine să spun. Apoi merg mai departe, pe picioare care nu par să fie ale mele.

Temperatura crește mult când ne apropiem de ușa către teren. Vuietul a devenit asurzitor. Baghdatis iese primul. Știe cât de mult a atras atenția retragerea mea. Citește ziarele. Se așteaptă să joace rolul băiatului rău în seara aceasta. Crede că e pregătit. Îl las să se ducă, să audă vuietul transformându-se în urale. Îl las să creadă că mulțimea ne aclamă pe amândoi. Apoi ies și eu. Acum uralele răsună întreit. Baghdatis se întoarce și înțelege că primele urale au fost pentru el, dar acestea sunt ale mele, doar ale mele, ceea ce îl face să-și reevaluze așteptările și să reconsidere ce îl așteaptă. Fără să lovesc mingea, am produs o mișcare mare în sentimentul lui de bine. Un artificiu de profesionist. Trucul unui veteran.

Mulțimea devine mai zgomotoasă când ne croim drum către scaune. E mai zgomotoasă decât mă așteptam să fie, mai zgomotoasă decât am auzit-o vreodată la New York. Țin ochii plecați, las zgomotul să mă acopere. Ei iubesc acest moment; ei iubesc tenisul. Mă întreb cum s-ar simți dacă mi-ar cunoaște secretul. Mă uit la teren. Dintotdeauna cea mai anormală parte a vieții mele, terenul e acum singurul spațiu al normalității în acest tumult. Terenul, unde m-am simțit atât de singur și de lipsit de apărare, este locul unde sper acum să-mi găsesc refugiul în fața acestui moment plin de emoții.

TREC LEJER DE PRIMUL SET, câștig cu 6-4. Mingea mă ascultă de fiecare dată. La fel și spatele. Îmi simt trupul cald, lichid. Cortizonul și adrenalina, împreună. Câștig al doilea set, 6-4. Văd linia de sosire.

În al treilea set, încep să obolesc. Îmi pierd concentrarea și controlul. Baghdatis, între timp, își schimbă planul de joc. Joacă cu disperare, un drog mai puternic decât cortizonul. Începe să trăiască în prezent. Își asumă riscuri și fiecare risc merită. Acum mingea nu mă ascultă și completează împreună cu el. Sare în mod constant cum vrea el, ceea ce îi dă încredere. Văd încrederea strălucind în ochii lui. Disperarea lui inițială s-a transformat în speranță. Nu, în furie. Nu mă mai admiră. Mă urăște, eu îl urăsc pe el și acum ne batjocorim, ne strâmbăm unul la celălalt și încercăm să ne doborâm reciproc. Mulțimea se hrănește din furia noastră, țipă, bate din picioare după fiecare punct. Nu mai bat din palme, ci le izbesc, și totul sună primitiv și tribal.

Câștigă al treilea set, 6-3.

Nu pot face nimic pentru a opri atacul lui Baghdatis. Dimpotrivă, e din ce în ce mai rău. Are douăzeci și unu de ani, în fond, abia se încinge. Și-a găsit ritmul, motivul pentru care e aici, dreptul lui de a fi aici, în timp ce eu mi-am consumat energia și simt cu durere ceasul din corpul meu. Nu vreau un al cincilea set. Nu fac față unui al cincilea set. Ținând cont de mortalitatea mea, încep

să-mi asum la rândul meu riscuri. Conduc cu 4-0. Sunt cu două breakuri în față și din nou văd linia de sosire, e în puterea mea să ajung la ea, simt forța magnetică ce mă trage.

Apoi simt cum cealaltă forță mă împinge. Baghdatis începe să joace cel mai bun tenis al anului. Tocmai și-a amintit că e numărul opt mondial. Dă lovituri pe care nu știam că le are în arsenal. Am stabilit un standard periculos de ridicat, dar acum el se ridică până acolo și mă depășește. Face break și 4-1. Își câștigă serviciul și ajunge la 4-2.

Și iată cel mai important ghem al meciului. În cazul în care câștig acest ghem, preiau din nou conducerea setului și clarific în mintea lui – și în a mea – faptul că a avut noroc să recupereze un break. Dacă pierd, e 4-3 și totul se resetează. Seara noastră o ia din nou de la început. Deși ne-am ciomăgit între noi timp de zece runde, dacă pierd acest ghem, lupta reîncepe. Jucăm într-un ritm furibund. El riscă totul, nu dă înapoi de la nimic – câștigă ghemul.

Va lua setul acesta. Mai degrabă ar muri decât să piardă setul. O știi și eu, o știe și el, o știe și toată lumea de pe acest stadion. Acum douăzeci de minute eram la douăzeci de minute de victorie și aș fi mers mai departe. Acum sunt la marginea prăpastiei.

Câștigă setul, 7-5.

Începe al cincilea set. Servesc, tremurând, fără să fiu sigur că trupul meu mai poate rezista încă zece minute în fața unui puști care pare mai tânăr și mai puternic cu fiecare punct. Îmi spun: „Nu lăsa să se termine așa“. Din toate modurile posibile, nu așa, nu când ai avut două seturi avans. Balansăm, ne mișcăm pe un pendul cu puncte de energie mare. Face o greșală. Fac și eu una. Face tranșee. Eu fac unele mai adânci. Servesc la egalitate și jucăm un punct nebun care se sfârșește când el dă un drop cu reverul și eu arunc mingea în fileu. Țip la mine însumi. Avantaj Baghdatis. Prima dată l-am tras după mine toată seara.

Scapă de asta. Controlează ce poți controla, Andre.

Câștig următorul punct. Egalitate din nou. Euforie.
Îi dau următorul punct. Rever în fileu. Avantaj
Baghdatis. Depresie.

Câștigă și următorul punct, câștigă ghemul, pornește
cu 1-0.

Mergem către scaunele noastre. Aud mulțimea
murmurând primele ferspare pentru Agassi. Iau o gură de
Gil Water, mi-e milă de mine însumi, mă simt bătrân. Mă
uit la Baghdatis și mă întreb dacă se simte puternic. În
loc de asta, îi cere unui preparator să-i frece piciorul. Cere
time-out medical. Are o întindere la mușchii piciorului
stâng. Mi-a făcut asta având întindere?

Mulțimea profită de pauză pentru a scanda.
Hai, Andre! Hai, Andre! Fac valuri. Arată bannere cu
numele meu.

Mulțumim pentru amintiri, Andre!

Aici e casa lui Andre!

În cele din urmă, Baghdatis e gata. Serviciul lui. Cum
tocmai a făcut break și a preluat conducerea meciului, ar
trebui să aibă capul încins. Dar pauza pare să-i fi tulburat
ritmul. Fac break. Suntem înapoi la serviciu.

În următoarele șase ghemuri, fiecare ne câștigăm
propriul serviciu. Apoi, la patru la patru, cu mine
la serviciu, jucăm un ghem care pare să dureze o
săptămână, unul dintre cele mai solicitante și ireale
ghemuri ale carierei mele. Grohăim ca niște animale,
lovim ca gladiatorii, forehandul lui, reverul meu. Toată
lumea din stadion își ține respirația. Chiar și vântul
se oprește. Steagurile atârnă spre pământ. La 40-30,
Baghdatis lovește cu un forehand rapid care mă obligă
să-mi schimb poziția. Abia ajung să ating mingea cu
racheta. Arunc mingea peste fileu – urlând agonizant – și
el prinde o altă lovitură parșivă spre reverul meu. Mă
arunc în direcția opusă – o, spatele meu! – și ajung mingea
în ultimul moment. Dar mi-am scrântit coloana. Coloana
vertebrală e blocată și nervii ei urlă. La revedere, cortizon.
Baghdatis dă o minge câștigătoare în terenul liber și,
privind-o cum plutește, știu că cea mai bună parte a

efortului meu din seara aceasta a rămas în urmă. Orice aş face din acest moment va fi limitat, compromis, cu efecte asupra sănătăţii şi mobilităţii mele viitoare.

Arunc o privire peste fileu pentru a vedea dacă Baghdatis mi-a observat durerea, dar şchiopătează. Şchiopătează? *Are crampe*. Cade pe jos, ținându-se de picioare. Are dureri mai mari decât mine. Între o problemă congenitală a spatelui şi crampe bruşte la picioare, o aleg pe prima fără să stau pe gânduri. Văzându-l cum se zvârcoleşte pe jos realizez: tot ce trebuie să fac e să rămân în picioare, să mai dau în blestemata asta de minge un pic şi să las cărceii lui să-şi facă treaba.

Las în urmă orice gând subtil şi strategie. Îmi spun: „Doar lucrurile elementare“. Când joci cu cineva care e rănit, totul se rezumă la instinct şi reacţii. Nu va mai fi tenis, ci un test brutal al voinţelor. Fără lovituri surprinzătoare, fără fente, fără joc de picioare. Doar lovituri directe şi bombe.

Baghdatis, odată ridicat de jos, a renunţat la rândul său la strategie, nu mai gândeşte, ceea ce îl face şi mai periculos. Nu mai pot prevedea ce va face. E înnebunit de durere şi nimeni nu poate şti ce va face un nebun, cu atât mai puţin pe un teren de tenis. La egalitate greşesc primul serviciu, apoi îi dau un serviciu gras, succulent, o sută şi ceva de kilometri pe oră, iar el returnează mingea. Câştigă. Avantaj Baghdatis.

Rahat. Dau din umeri. Individul nu poate să se mişte, dar tot m-a bătut pe propriul serviciu?

Acum, din nou, sunt la un punct firav, de 4-5, ceea ce îi va oferi lui Baghdatis un serviciu de meci. Ratez din nou primul serviciu. Servesc a doua oară doar ca să scap de punct şi cumva forehandul lui e slab. Egalitate din nou.

Când mintea şi trupul se clatină la marginea colapsului total, un punct câştigat uşor ca acesta ți se pare o graţiery de la guvernator. Şi totuşi, aproape irosesc indulgenţa primită. Ratez primul serviciu. Servesc a doua oară şi returul lui e neglijent. Un alt dar. Avantaj Agassi.

Sunt la un punct de preluarea conducerii cu 5-4. Baghdatis se strâmbă, se îndoiește. Nu se va preda. Câștigă punctul. Egalitate pentru a treia oară.

Îmi promit că, dacă voi câștiga din nou avantajul, nu-l voi irosi.

De acum Baghdatis nu are doar crampe, e invalid. În așteptarea serviciului meu, e îndoit cu totul. Nu-mi vine să cred că reușește să rămână pe teren, darămite să-mi dea o asemenea replică. Tipul are o inimă la fel de mare ca părul. Îmi pare rău pentru el și în același timp îmi spun să nu-i arăt niciun pic de milă. Servesc, el o dă înapoi și, în râvna mea de a o da în terenul liber, o dau afară. Aut. O fundătură. Clar, o fundătură. Avantaj Baghdatis.

Dar nu poate profita. La următorul punct trimite un forehand la câțiva metri în spatele liniei de fund. Egalitate numărul patru.

Avem un schimb lung, care se termină când trimit o minge în adâncime pentru forehandul lui, pe care o ratează. Avantaj Agassi. Mi-am promis că nu voi mai irosi această ocazie dacă apare din nou și iat-o. Dar Baghdatis nu mă lasă să-mi țin promisiunea. Câștigă repede următorul punct. Egalitate numărul cinci.

Jucăm un punct absurd de lung. Fiecare minge pe care o lovește, oftând, atinge un pic linia. Fiecare minge pe care o lovesc, strigând, rade cumva fileul. Forehand, rever, lovitură cu spatele, din plonjon – apoi el lovește o minge care mușcă linia de fund și sare ciudat într-o parte. O prind în urcare și o trimit la șase metri dincolo de el și de linia de fund. Avantaj Baghdatis.

Rămâi la lucrurile elementare, Andre. Aleargă-l, aleargă-l. E șchiop, fă-l să se miște. Servesc, o dă înapoi, îl trimit dintr-o parte într-alta până când urlă de durere și trimite mingea în fileu. Egalitate numărul șase.

În așteptarea următorului meu serviciu, Baghdatis se sprijină în racheta lui, folosind-o cum folosesc bătrânii o cârjă. Totuși, după ce ratez primul serviciu, se târâște înainte, ca un rac, și cu cârja lui trimite înapoi serviciul